

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

Str. Eugeniu Carada , nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Domnului Augustin Zegrean,
Președintele Curții Constituționale

În conformitate cu dispozițiile art. 19 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem, alăturat, punctul de vedere referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 din Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic, cu modificările și completările ulterioare, care formează obiectul dosarului nr. 1615D/2015 al Curții Constituționale.

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman

Str. Eugeniu Carada nr. 3, Sector 3, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

Ref. Dosar Curtea Constituțională nr. 1615D/2015

București, 29 ianuarie 2016

PUNCT DE VEDERE

privind excepția de neconstituționalitate invocată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Galați, în dosarul nr. 9551/233/2015, aflat pe rolul Judecătoriei Galați

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 4 din Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic, cu modificările și completările ulterioare, față de art. 44 din Constituție.

Autorul excepției de neconstituționalitate apreciază că *dispozițiile art. 4 alin. (1) din Legea nr. 407/2006, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 149/2015, sunt în contradicție cu prevederile art. 44 din Constituție, prin modificările aduse, care permit desfășurarea vânătorii pe fonduri private fără consimțământul proprietarului terenului, doar prin simpla emitere a autorizației de vânatoare, se înlătură obligația de a avea consimțământului proprietarului, instituind în detrimentul proprietarului un drept de servitute legală asupra terenurilor.*

În opinia **Judecătoriei Galați**, exprimată prin Încheierea de sesizare a Curții Constituționale, din data de 9 septembrie 2015, excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

Normele criticate stabilesc că *„(1) Nimeni nu are dreptul de a vâna pe terenul proprietatea altuia fără a avea asupra sa autorizația de vânatoare.*

*(2) Deținătorii cu orice titlu ai terenurilor incluse în fondurile de vânatoare au obligația de a permite desfășurarea acțiunilor de vânatoare autorizate pe terenurile ce le dețin sau aparțin, în condițiile alin. (1)”.
1*

În privința criticilor de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic, cu modificările și completările ulterioare, față de art. 44 din Constituție, apreciem că acestea pot fi reținute.

În formularea anterioară modificărilor operate de legiuitor prin Legea nr. 149/2015, **art. 4 alin. (1) din Legea nr. 407/2006 avea următorul cuprins:** „*Nimeni nu are dreptul de a vâna pe terenul proprietatea altuia fără a avea asupra sa autorizația de vânătoare, care dovedește, în condițiile prezentei legi, consimțământul proprietarului, al asociației de proprietari sau al celui mandatat de aceștia în acest scop*”.

În prezent, textul de lege nu mai prevede consimțământul proprietarului, ci stabilește că *nimeni nu are dreptul de a vâna pe terenul proprietatea altuia fără a avea asupra sa autorizația de vânătoare*. Așadar, prin noul act normativ, care a modificat art. 4 alin. (1) din Legea nr. 407/2006, cu modificările și completările ulterioare, legiuitorul a eliminat contradicția existentă între prevederea anterioară care dispunea că nimeni nu are dreptul de a vâna pe terenul proprietatea altuia fără consimțământul proprietarului, cu obligația cuprinsă în art. 4 alin. (2) din Legea nr. 407/2006, introdusă în anul 2010.

Referitor la obligația impusă proprietarilor de terenuri care fac parte din fondul cinegetic de a suporta desfășurarea activităților de vânătoare pe proprietatea lor, menționăm că în **Decizia nr. 345/2003**, Curtea Constituțională a admis faptul că deși „*în acest mod titularul dreptului de proprietate suferă o îngrădire în exercitarea atributelor dreptului său, având în vedere că, pe această cale, se asigură valorificarea fondului cinegetic - bun public de interes național și, totodată, resursă naturală regenerabilă de interes internațional -, și întrucât stabilirea conținutului și a limitelor dreptului de proprietate constituie atributul exclusiv al legiuitorului, reglementarea legală¹ în sine nu relevă nici o contradicție cu textele constituționale de referință*”.

---

¹ Art. 16 alin. (1) din Legea fondului cinegetic și a protecției vânatului nr. 103/1996, republicată, are următorul conținut: „Deținătorii, cu orice titlu, ai terenurilor pe care se arondează fonduri de vânătoare, persoane fizice sau juridice, sunt obligați să permită exercitarea vânătorii, aplicarea măsurilor de protecție a vânatului, precum și

În privința dispozițiilor cuprinse în art. 4 alin. (2) din Legea nr. 407/2006, cu modificările și completările ulterioare, precizăm că acestea sunt nemodificate încă din anul 2010, iar Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra unor critici similare în sensul constituționalității normelor indicate.

Astfel, prin **Decizia nr. 1055/2010** s-a statuat că „*titularul dreptului de proprietate suferă o îngrădire în exercitarea atributelor dreptului său, având în vedere că, pe această cale, se asigură valorificarea fondului cinegetic și integritatea naturală a ecosistemelor forestiere și întrucât, potrivit art. 44 alin. (1) din Constituție, stabilirea conținutului și a limitelor dreptului de proprietate constituie atributul exclusiv al legiuitorului, reglementarea legală în sine nu relevă nicio contradicție cu textele constituționale de referință*”. De asemenea, instanța de contencios constituțional a menționat că, „*pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute de textul criticat, deținătorii terenurilor sunt în drept să beneficieze, conform art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 407/2006², de venituri atrase din tarifele anuale de atribuire a gestionării fondurilor de vânătoare, iar în ceea ce privește eventualele prejudicii care pot fi create în urma activităților de vânătoare, proprietarii terenurilor pe care se arondează asemenea fonduri au la dispoziție acțiunea în justiție prin care își pot recupera paguba suferită, potrivit dreptului comun*”.

Obligația proprietarilor de a permite desfășurarea acțiunilor de vânătoare autorizate pe terenurile ce le dețin sau aparțin, fără a mai fi necesar consimțământul acestora, a fost fundamentată de către Curtea Constituțională pe dispozițiile art. 135 alin. (2) lit. e) din Constituție, conform cărora statul trebuie să asigure refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic. De altfel, caracterul de bun public al vânatului justifică îngrădirea proprietății private în vederea permiterii exploatării unei resurse naturale de interes național și internațional.

---

amplasarea instalațiilor și amenajărilor vânătoarești provizorii, dacă prin acțiunile respective nu se afectează folosința de bază a terenurilor”.

² **Art. 15 alin. (1) din Legea nr. 407/2006, cu modificările și completările ulterioare:** „(1) În cazul fondurilor cinegetice pentru care s-au încheiat contracte de gestionare a faunei de interes cinegetic, gestionarul asigură plata tarifului de gestionare după cum urmează: a) 81% din tarif, proprietarilor terenurilor; b) 16% din tarif, bugetului de stat; c) 3% din tarif, Fondului pentru mediu; d) unitățile de învățământ de stat cu profil cinegetic și unitățile de cercetare științifică de stat cu profil cinegetic care gestionează fonduri cinegetice sunt scutite de la plata tarifului de gestionare pentru cotele de 16% și 3%”.

Cu toate acestea, din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **normele criticate sunt în neconcordanță cu exigențele impuse de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în materia dreptului de proprietate.**

În cauza **Chassagnou și alții contra Franței (1999)**, *reclamanții au susținut că deși nu doreau să participe la vânătoare erau nevoiți să suporte prezența pe terenurile lor a unei mulțimi de vânători și câini, fapt ce constituie o ingerință în dreptul de proprietate asupra terenului, care presupune și dreptul de a-l folosi în mod liber. Curtea a admis că această ingerință avea un scop legitim, respectiv acela de a evita practicarea unei forme de vânătoare anarhică și favorizarea gestionării raționale a patrimoniului cinegetic. Cu toate acestea, Curtea a subliniat că reclamanții nu au primit nicio compensație în schimbul obligativității de a pune terenul la dispoziția altora, astfel încât a considerat că acestora li s-a impus o sarcină excesivă, motiv pentru care art. 1 din Primul Protocol la Convenție a fost violat³.*

În concret, instanța europeană a stabilit că „*Obligarea proprietarilor de terenuri mici să transfere drepturile de vânătoare asupra terenurilor lor, astfel încât ceilalți să le poată folosi într-un mod total incompatibil cu convingerile lor, impune o sarcină disproporționată, care nu se justifică sub doilea alineat al articolului 1 din Protocolul nr 1. Așadar, s-a produs o încălcare a acestei dispoziții*”.

Constatarea Curții Europene a Drepturilor Omului a venit în contextul în care sistemul francez era lipsit de un sistem viabil care să ofere proprietarilor terenurilor mici din fondul cinegetic obligați să-și transfere drepturile de vânătoare o compensație echitabilă pentru pierderea dreptului de utilizare. Ca atare, legea franceză nu prevedea nici o măsură de compensare pentru proprietarii de terenuri care se opuneau vânătorii și care, prin definiție, nu doreau să obțină vreun avantaj sau profit de pe urma unui drept de vânătoare pe care refuză să și-l exercite.

Într-o altă cauză – **Schneider contra Luxembourg (2007)** – în care reclamantul era proprietarul unui teren mic situat în Luxemburg, s-a remarcat că, spre deosebire de

---

³ <http://jurisprudentacedo.com/Chassagnou-si-altii-contra-Frantei-Proprietari-funciari-Obligatii-propter-rem-Diferente-de-tratament-intre-proprietarii-de-fonduri.html>

Loi Verdeille, legea din Luxemburg prevedea compensații financiare pentru proprietarul terenului, ca și în legislația românească (art. 15 alin. (1) din Legea nr. 407/2006, cu modificările și completările ulterioare).

Totuși, acest fapt nu a fost considerat a fi decisiv, deoarece convingerile etice ale unei persoane care se opune vânătorii nu ar putea fi în mod rezonabil compensate de o sumă de bani plătită anual pentru pierderea dreptului de utilizare a proprietății. În plus, suma propusă (3,25 euro pe an) nu putea fi văzută ca o compensație echitabilă pentru reclamant (a se vedea Schneider, paragraful 49).

Aspecte legate de manifestarea consimțământului au fost reținute și în **Cauza Herrmann contra Germaniei (2012)**, în sensul: *„În acest caz, Marea Cameră a constatat că legea franceză Loi Verdeille din 1964 a urmărit, în special, obiectivele legitime de a evita vânătoarea nereglementată și de a încuraja gestionarea rațională a stocurilor de animale de vânat. Potrivit acestei legi, reclamanții nu au putut evita transferul obligatoriu al drepturilor de vânătoare și nici nu a existat o măsură de compensare pentru proprietarii de terenuri care, la fel ca reclamanții, s-au opus de vânătorii și nu au dorit să obțină vreun avantaj sau profit din la dreptul de vânătoare. De asemenea, Curtea a constatat că aceasta a reprezentat o abatere de la două principii: acela că dreptul de proprietate înseamnă dreptul de a se bucura și de a dispune de lucruri în modul cel mai absolut, și că nimeni nu poate vâna pe terenul aparținând la altuia fără acordul proprietarului. (...) Considerațiile de mai sus au condus Curtea la concluzia că sistemul obligatoriu de transfer contestat au pus reclamanții într-o situație care perturbă echilibrul just între protecția dreptului de proprietate și cerințele interesului general. **Obligarea proprietarilor de terenuri mici să transfere drepturile de vânătoare asupra terenurilor lor, astfel încât ceilalți să poată face uz de ele într-un mod care este cu totul incompatibil cu convingerile lor a impus o sarcină disproporționată care nu se justifică în temeiul celui de-al doilea alineat al articolului 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea Chassagnou și alții, paragrafele 79 și 82-85)**”⁴.*

---

⁴ Paragraful 76 din Cauza Herrmann contra Germaniei (2012)

Totodată, în cauza Herrmann contra Germaniei (2012), instanța europeană „nu a putut decât să reafirme principiile enunțate în hotărârile Chassagnou și Schneider, în special faptul că obligarea unui proprietar de teren care se opune vânătorii din motive etice să tolereze vânătoarea pe proprietatea lui este de natură să perturbe echilibrul just între protecția dreptului de proprietate și cerințele interesului general și să impună persoanei în cauză o sarcină disproporționată incompatibilă cu articolul 1 din Protocolul nr. 1” (paragraful 80).

În concordanță cu aspectele expuse, ceea ce trebuie analizat și supus controlului de constituționalitate este tocmai lipsa consimțământului proprietarului terenului pe care s-ar desfășura activități de vânătoare, cu atât mai mult cu cât acțiunile ar fi în contradicție cu convingerile sale.

Este adevărat că reglementarea folosinței unor bunuri proprietate privată este de competența statului atunci când se urmărește un scop de interes general, dar, în aceeași măsură, nu trebuie neglijată obligația de protejare a interesului individual. Or, prin faptul că proprietarul nu mai are posibilitatea să aleagă dacă este sau nu de acord cu desfășurarea activităților de vânătoare pe terenul lui, pe de-o parte, ar veni în contradicție cu convingerile sale, iar pe de altă parte, reprezintă o nesocotire a dreptului de proprietate, având în vedere că pentru anumite specii perioada de vânătoare este tot anul.

Obligația proprietarilor terenurilor incluse în fondurile de vânătoare de a permite desfășurarea acțiunilor de vânătoare autorizate pe terenurile ce le aparțin fără posibilitatea de a-și exprima consimțământul poate reprezenta, în fapt, o sarcină ce grevează dreptul de proprietate privată (dacă avem în vedere art. 44 alin. (7) din Constituție), însă aceasta apare ca fiind prea împovărătoare.

Legiuitorul ordinar este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în accepțiunea principială conferită de Constituție, în așa fel încât să nu vină în coliziune cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel **niște limitări rezonabile în valorificarea acestuia**, ca drept subiectiv garantat.

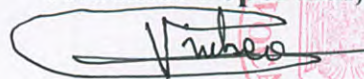
În acest sens, menționăm **Decizia nr. 430/2013**, în care instanța de contencios constituțional a statuat că „*legiuitorul a inserat chiar în textul criticat⁵ pentru neconstituționalitate prevederea referitoare la consimțământul solicitantului privind preluarea în patrimoniul operatorului licențiat a obiectivelor/conductelor. Prin reglementarea dedusă controlului, legiuitorul a dat expresie imperativului de satisfacere a interesului general și apărare a drepturilor fundamentale ale individului*”.

Per a contrario, lipsa din prevederea legală a consimțământului proprietarului poate fi asociată cu nerespectarea drepturilor fundamentale ale individului, intereselor personale, în speță a dreptului de proprietate privată și a libertății de conștiință.

În legătură cu aceste aspecte, într-o opinie separată de cea majoritară, instanța europeană a statuat în Cauza Herrmann contra Germaniei (2012) că „*cei care se opun din motive de conștiință nu pot fi compensați prin intermediul profiturilor obținute din activitatea căreia ei se opun sau prin exercitarea drepturilor procedurale cu privire la această activitate. A pretinde altfel, pe baza unui pretins punct de vedere "obiectiv" (objektive Sicht) asupra drepturilor proprietarului, ar echivala cu anihilarea obiecției de conștiință în sine. Conștiința unui individ nu are un preț. Prin urmare, conștiința reclamantului, ca și cea a oricărei alte persoane de onoare, nu poate fi cumpărată*”.

Pentru argumentele prezentate, considerăm că prevederile art. 4 din Legea nr. 407/2006, cu modificările și completările ulterioare, **sunt neconstituționale**.

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

⁵ Art. 65 alin. (2) din Legea nr. 351/2004 a gazelor (în prezent abrogată): „(2) În cazul în care realizarea obiectivelor/conductelor precizate la alin. (1) nu este economic justificată pentru operatorul licențiat, solicitantul va participa în cotă-parte, în colaborare cu acesta, la finanțarea obiectivelor/conductelor, sub condiția încheierii unui contract prin care consimte preluarea în patrimoniul operatorului licențiat a obiectivelor/conductelor din momentul punerii în funcțiune a acestora”.